

† Casian,
Episcopul Dunării de Jos

DOUĂ DECENII DE SLUJIRE PATRIARHALĂ

O parte distinctă din viața și din activitatea Prea Fericitului Părinte Teocrist o constituie învățământul teologic. A fost, precum se cunoaște, rector al Institutului Teologic Universitar din București, iar ca ierarh în toate eparhiile unde a păstorit s-a preocupat îndeaproape de buna chivernisire a acestei prea importante laturi a vieții bisericești, culturale, spirituale și istorice. La Craiova a construit, în plină dictatură comunistă, un nou local pentru seminar, după cum recent la București a impulsionat construirea unei frumoase școli seminariale, iar la Facultatea de Teologie a ctitorit noul cămin și a contribuit la restaurarea palatului în care funcționează prestigioasa noastră instituție de învățământ superior, căreia i-a acordat numele Patriarhului Justinian.

Ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a impulsionat dezvoltarea învățământului teologic, numărul seminariilor și al facultăților de teologie, integrate în învățământul de stat, crescând considerabil¹. Așa se face că și la Dunărea de Jos funcționează un departament teologic în cadrul Facultății de

1. *Seminariile teologice din Patriarhia Română*

1. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Nifon Mitropolitul“ din București.
2. Seminarul Teologic Monahal Ortodox de la Mănăstirea Pasărea.
3. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Ioan Valahul“ din Giurgiu.
4. Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Constanța.
5. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Ioan Casian“ din Tulcea.
6. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Ioan Gură de Aur“ din Târgoviște.
7. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Episcopul Chesarie“ din Buzău.
8. Seminarul Teologic Monahal Ortodox de la Mănăstirea Rătești.
9. Seminarul Teologic Monahal Ortodox „Sf. Grigorie Palama“ de la Mănăstirea Ciolanu.
10. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Justin Patriarhul“ din Câmpulung Muscel.
11. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Neagoe-Vodă“ din Curtea de Argeș.

Litere și Științe, iar Prea Fericirea Sa a primit înaltele demnități de Senator de Onoare și de Doctor Honoris Causa al prestigiosului centru universitar

12. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Apostol Andrei“ din Galați.
13. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Ioan Gură de Aur“ din Slobozia.
14. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Calinic Cernicanul“ din Turnu-Măgurele.
15. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Vasile cel Mare“ din Iași.
16. Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Botoșani.
17. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Ioan Iacob“ din Dorohoi.
18. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Veniamin Costache“ din Neamț.
19. Seminarul Teologic Monahal Ortodox „Cuvioasa Parascheva“ de la Mănăstirea Agapia.
20. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Împărați Constantin și Elena“ din Piatra Neamț.
21. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei“ din Suceava.
22. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe“ din Roman.
23. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Ioan Gură de Aur“ din Huși.
24. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Dumitru Stăniloae“ din Brașov.
25. Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Făgăraș.
26. Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Cluj-Napoca.
27. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Simion Ștefan“ din Alba Iulia.
28. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Nicolae Bolcaș“ din Beiuș.
29. Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Zalău.
30. Colegiul Național E. Gojdu (clase de profil teologie-filologie).
31. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Ierarh Iosif Mărturisitorul“ din Baia-Mare.
32. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Grigorie Teologul“ din Craiova.
33. Liceul Pedagogic „Ștefan Odobleja“ din Drobeta Turnu-Severin (clase de profil teologic).
34. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Nicolae“ din Râmnicu Vâlcea.
35. Liceul Pedagogic „Carmen Sylva“ din Timișoara (seminar mixt)
36. Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Arad.
37. Liceul Pedagogic „Sabin Drăgoi“ din Deva (profil filologie-teologie ortodoxă).
38. Seminarul Teologic Monahal Ortodox „Sf. Ecaterina“ de la Mănăstirea Prislop.
39. Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Ioan Popasu“ din Caransebeș.

Facultățile de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română

1. Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Iustinian“ a Universității din București.
2. Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae“ a Universității „Al. I. Cuza“ din Iași.
3. Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna“ a Universității „Lucian Blaga“ din Sibiu.
4. Facultatea de Teologie a Universității „Babeș-Bolyai“ din Cluj-Napoca.

dunărean².

Acestea toate și întreaga activitate pastorală, misionară și duhovnicească a Prea Fericirii Sale sunt temeiuri ale cinstirii și ale prețuirii noastre la două decenii de patriarhat.

A îngăduit Dumnezeu ca în ziua de 3 septembrie 2006, în Catedrala Patriarhală din București, făcând parte din soborul ierarhilor Sfântului Sinod, sub protia slujitoare a Prea Fericitului Părinte Patriarh să rostim cuvântul de cinstire pe care-l redăm în continuare:

„Evanghelia de astăzi³ ne cheamă să dăm un răspuns esențial la o întrebare pornită din entuziasmul unui tânăr aflat în fața Fiului lui Dumnezeu și care dorea mult desăvârșirea.

Acest aspect, deosebit de semnificativ pentru noi, cei care trăim în realitățile de zi cu zi, ne surprinde cu atât mai mult cu cât vine de la un tânăr! El era inițiat în cele spirituale. Avea cunoștințe bune despre cele dumnezeiești, iar pe de altă parte era și foarte bogat, situație mai rar întâlnită în realitățile

5. Facultatea de Teologie a Universității „1 Decembrie“ din Alba Iulia.

6. Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „Ovidius“ din Constanța.

7. Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Valahia“ din Târgoviște.

8. Facultatea de Teologie Ortodoxă „Sf. Muceniță Filoftea“ a Universității din Pitești.

9. Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Oradea.

10. Facultatea de Teologie a Universității din Craiova.

11. Facultatea de Teologie a Universității „Aurel Vlaicu“ din Arad.

12. Secția de Teologie Ortodoxă a Facultății de Litere, Filosofie și Istorie a Universității de Vest din Timișoara.

13. Secția de Teologie Ortodoxă a Facultății de Litere a Universității de Nord din Baia Mare.

14. Specializarea Teologie Ortodoxă Didactică din cadrul Facultății de Litere și Teologie a Universității „Dunărea de Jos“ din Galați.

15. Specializarea Teologie Ortodoxă Didactică a Facultății de Științe Economice și Administrative, Universitatea „Eftimie Murgu“ din Reșița.

2. Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist este *Membre de Onoare al Academiei Române* (1999) și *Doctor Honoris Causa* al Universităților din: Oradea (2 iunie 1995), București (25 octombrie 1995), Lublin - Polonia (7 noiembrie 2000), Petroșani (7 octombrie 2001), „Dunărea de Jos“, Galați (12 octombrie 2000), „Dimitrie Cantemir“, București (30 mai 2003), „Ovidius“, Constanța (21 octombrie 2004) și „Al. I. Cuza“, Iași (13 octombrie 2005).

3. Matei 19, 16-26

cotidiene. Tânărul vine la Domnul Iisus Hristos și-L roagă să-i arate calea de urmat pentru a dobândi viața de veci. La tinerețea sa și din realitățile vieții de aici, el se adresează Domnului cu apelativul de «Cel bun!». Domnul, însă, refuză a accepta să fie numit astfel, spunând că bunătatea este doar apanajul Tatălui, al Părintelui, pe Care Îl ascultă împlinindu-I voia și arătându-ne doar calea către El, Cel care poate fi bun și cu cei răi, căci este Părintele. Aceasta dovedește, pe de altă parte, smerenia Mântuitorului, care se cuvine tuturor să ne-o însușim, mai ales când este vorba de realități din ordinea veșniciei. Veșnicia se abordează, deci, cu smerenie și aceasta ne-o arată chiar Mântuitorul. Să mai remarcăm că, astăzi, când ascultăm această Evanghelie, aici, la Patriarhie, ne aflăm tocmai la începutul anului nou bisericesc. Se cuvine, așadar, să punem accentul mai mult pe virtuțile celor ce au intrat deja în Împărăția lui Dumnezeu - sfinții - cara fiind unicii călăuzitori ai pământenilor pe calea cea strâmtă, care duce la veșnicie.

Să revenim la dialogul dintre tânărul bogat, doritor de veșnicie, și Mântuitorul. Tânărului i se amintește condiția de bază pentru a putea aborda tema desăvârșirii și, mai apoi, pe cea a veșniciei și anume: păzirea poruncilor Decalogului. Domnul le repetă, structurându-le pe trei coordonate majore: atitudinea față de viață, ca dar de la Dumnezeu; atitudinea față de sine însuși, ca împlinitor al poruncilor vieții virtuoză și, în sfârșit, aspectele privitoare la raportul de frățietate cu semenii. Din toate se desprinde porunca iubirii, care izvorăște din Dumnezeu și se odihnește în noi oamenii, chemați să împlinim rostul nostru dumnezeiesc în omenescul nostru trecut. Aflăm că tânărul cunoaște poruncile și chiar le păzește din fragedă copilărie. Are, deci, părinți cu frica lui Dumnezeu și a crescut într-o astfel de viață virtuoză. Cu toate acestea mai are nevoie și de altceva! De fapt de altcineva! Nu-l bucură nici poruncile, în ele însele, nici împlinirile omenești. Nici chiar bogăția! Dorește ceva de dincolo de toate acestea! Ceva care să-l bucure cu adevărat! Care să-l facă fericit! Nu știe cum se ajunge la o astfel de stare și, de aceea, vine la Hristos. Dar iată că aici este chemat ca la un examen pentru viața veșnică! De la tinerețe! Greu examen! Grele exigențe! Să vândă tot ce are, să împartă totul săracilor și apoi să-L urmeze pe Hristos, pentru a ajunge la Tatăl, la Dumnezeul veșniciei. Acest aspect îl tulbură. Dar oare pe noi? O, cât de mult! O, pe cât de mulți! Tânărul pleacă ușor capul, căci se simte, totuși, prea legat de realitățile vieții de aici și, sincer cum este, se întoarce întru ale sale! Nu este de condamnat. Rămâne un om corect și

onest, mereu dornic de ceea ce este dincolo de lumea aceasta! Păzește mai departe poruncile și, poate, într-un târziu, se va hotărî! Să nădăjduim, însă, că nu ne lasă Dumnezeu fără răspuns la această întrebare!

În calendarul ei, Biserica ne răspunde cu împlinitori ai acestor exigențe. Sfinții de astăzi, Antim al Nicomidiei și Cuviosul Teoctist ne ajută în această direcție. Cuvioșii, asemenea mucenicilor sângelui vărsat pentru veșnicie, după pilda lui Hristos, sunt cei care jertfesc, de fapt, voința lor. Ei renunță la „bogăția“ părelnică, la voia proprie și acceptă calea cea strâmtă. Cuviosul Teoctist este unul dintre ei. Numele acesta, în traducere, înseamnă *om bine zidit de Dumnezeu*. Un om bine zidit de Dumnezeu zidește și el bine, adăugând „cărămizi“ la edificiul Împărăției lui Dumnezeu de pe pământ, care este Biserica. Și, iată cum, ni se oferă astăzi, în acest sens, în Biserica noastră un exemplu de acceptare a chemării pe calea cea strâmtă a Domnului, de la o vârstă foarte tânără, de la 14 ani, vârsta școlarului. Vorbim chiar de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist care, la această vârstă, trece din familia numeroasă a celor zece frați și a părinților Marghioala și Dumitru Arăpașu, din Tocileni, la cea a veșniciei! Pleacă fără voia omenească, fără voia părinților, chemat de un imbold de Sus, și este primit în brațele smereniei și ale privațiunilor de cele omenești, la Sihăstria Voronei, lângă moaștele Sfântului Onufrie. Cum știm, acest sfânt isihast a fost proclamat anul trecut în rândurile sfinților. Prea Fericitul a făcut astăzi un arc peste timp și a arătat, astfel, duhovnicește, fructul urmării Domnului, amintindu-și, la această sfântă sărbătoare, de răspunsul cel bun pe care l-a dat, cu 75 de ani în urmă, la întrebarea cea mai grea a părăsirii lumii, cu tot ce are ea mai frumos pentru viața de aici, optând pentru urcarea treptelor smereniei, spre a fi mai accesibil semenilor, prin slujirea fără întrerupere.

Astfel, Prea Fericirea Voastră, ați primit, de la început, noi dascăli și noi părinți duhovnicești, mai întâi în Moldova, la Vorona, unde anul trecut ați revăzut chilia pe care a fost marcat, din inițiativa Înalt Prea Sfințitului Daniel, anul intrării Prea Fericirii Voastre în ascultarea Bisericii. Ați ucenicit la Mănăstirea Neamț și la Mănăstirea Bistrița, ca mai apoi să-i urmați și pe părinții duhovnicești din Muntenia, la Mănăstirea Cernica, unde v-ați școlit, ca ucenic al evlaviosului arhimandrit de atunci Chesarie, devenit mai târziu episcop al Dunării de Jos. Mitropolitul Pimen, de asemenea ierarh al Dunării de Jos, ctitor al uneia din cele mai frumoase catedrale, al cărei centenar tocmai îl prăznuim anul acesta, v-a împlinit, de tânăr, dorul după

diaconie și așa ați urcat, treaptă cu treaptă, slujirile până la cea de ierarh, tot tânăr, la 35 de ani, în timpuri extrem de tulburi pentru Biserica noastră, care urca atunci, prin negura ateismului și a suferinței, pe Cruce! Ați găsit un mare pilduitor în viață, pe Patriarhul Justinian, căruia i-ați fost nu numai ucenic iubit, ci și sfetnic ascultător și credincios. Atunci mănăstirile erau amenințate, preoții excluși și întemnițați, iar poporul umilit. Ați cunoscut bine calea cea strâmtă, care astăzi unora li se pare că era de invidiat. Știți mai bine ce înseamnă dictatura celor cinci decenii, implicarea în purtarea suferințelor lipsei de libertate, decât cei care se exprimă astăzi în libertate, ca niște judecători aspri, fără să fi trăit acele timpuri. Important este că de atunci, cu toți ierarhii, clerul și poporul, ați zidit și nu ați părăsit Crucea Bisericii! Alții spun astăzi altceva, desigur fără a fi cunoscut din interior realitățile mult mai aspre de cum apar ele în consemnările arhivelor! Faptele sunt mult mai concludente decât vorbele despre suferințe și despre slăbiciuni de altfel comune nouă, tuturor celor ce luăm prea repede piatra s-o aruncăm asupra semenului!

V-a fost dat să refaceți ctitorii monastice în toate eparhiile pe unde ați păstorit, la Arad, la Craiova și la Iași, căci ați fost mereu solidar cu tagma monahală, căreia îi aparțineți și port smerit mărturia anilor '80 când, cu doi ani înainte de răsturnarea regimului asupritor, vă preocupați de școlirea, în taină, a tinerilor călugări și tinerelor călugărițe și care, iată, astăzi, sunt o mărturie vie a reînnoirii duhovnicești în toate mănăstirile reînființate sau înființate după 1990. Ce ar fi zidirile de piatră fără cele umane, pe care le-ați ajutat să se formeze la vremea aceea?

Pretutindeni în eparhiile păstorite ați încurajat restaurarea patrimoniului bisericesc, parte integrantă a culturii și a sufletului românesc. Peste tot ați ajutat preoțimea și ați impulsivat învățământul teologic să se dezvolte, evident în limitări greu de închipuit astăzi și cu eforturi ce mergeau până la umiliri în fața celor puternici, dar cu mare folos pentru Biserică.

Chemat de Biserică la slujirea de Întâistătător, ați cunoscut durerile, suferințele și limitările tuturor celor credincioși și ei pot da mărturie despre modul în care ierarhia și credincioșii au slujit Domnului și neamului. Trecerea spre libertate nu a fost și nu este deloc ușoară. Anii '90 au arătat revărsările de bucurie, dar și de revoltă. Ați trecut cel dintâi peste valuri grele după suferința asumată, ați revenit, fiind chemat de Biserică și ați rămas cu noi toți, în corabie!

Ați continuat vâslirea și ați contribuit la reînnoirea slujirii, începând cu chemarea și rânduirea multor tineri ierarhi în Sfântul Sinod. Ați refăcut vechile centre eparhiale desființate, ați ajutat la înființarea altora în țară și în străinătate, pentru românii aflați acolo și ați arătat că Biserica are „vâslași“ pe care i-a format în momente extrem de grele.

Pentru a răspunde educației religioase ați inițiat în Sfântul Sinod măsuri menite să-L apropie pe Domnul de tineretul care, aidoma tânărului din Evanghelia de astăzi, caută o nouă direcție față de cea a lumii, care-i lipsită adesea de perspectivă spirituală. Stau mărturie școlile de teologie, medii și universitare, în țara noastră, pretutindeni, care arată o bogăție vocațională a slujirii fără precedent în lumea contemporană, confruntată tot mai mult cu secularismul, cu egoismul și cu violența.

Pentru a împlini setea de cultură, plină de seva Duhului Sfânt, ați încurajat publicarea de opere teologice și de literatură duhovnicească, atât de necesare hranei sufletești.

Dar slujirea Prea Fericirii Voastre s-a extins și spre aspectele sociale, înființându-se centre de activare a poruncii iubirii Mântuitorului față de lume, lucrare acceptată cu entuziasm de clerul nostru, de mănăstiri și de poporul credincios, fără de care nu ar fi posibilă nicio traducere în fapt a chemării Evangheliei iubirii. Poporul v-a urmat, căci a văzut în Prea Fericirea Voastră și în Sfântul Sinod pe iubitorii de semeni, în toate împrejurările și mai ales în suferință. Ați inițiat construcția de case pentru sinistrați și dăm mărturie aici din Eparhia Dunărea de Jos, unde aproape 50 de locuințe arată legătura dintre Părintele duhovnicesc din fruntea Bisericii, urmat de alți ierarhi și credincioșii noștri, fapt extrem de concludent în concretizarea iubirii! În această direcție sunt multe de spus pe această temă. Ne va da și o mărturie concretă un reprezentant al Patriarhiei Antiohiei, care activează în Statele Unite, tot ca misionar al carității. Aceasta este esența Ortodoxiei!

Iată, Prea Fericirea Voastră, tot atâtea dovezi clare, succint prezentate în cadrul Sfintei Liturghii, după citirea Sfintei Evanghelii, menite să adeverească fructificarea darurilor ce le-ați primit de la Domnul, de când ați acceptat urmarea chemării Sale pe calea cea strâmtă, în Biserică. Toate acestea și multe altele, care nu pot fi cuprinse în scurta noastră vorbire și care mărturisesc, prin faptele Prea Fericirii Voastre în Biserică, la două decenii de când vă aflați în fruntea Sfântului Sinod, ca despre un păstor bun și destoinic, urmat de popor și de slujitori pe calea cea grea, plină de

privațiuni, de suferințe și de neazuri, dar și de biruințe!

Făcând parte din ceata ierarhilor mai tineri, care, iată, astăzi vă înconjoară în Sfânta Catedrală, la Duminica chemării tânărului la urmarea căii celei aspre, având și mărturisitor ceresc pe ocrotitorul Prea Fericirii Voastre, Cuviosul Teoctist, ne îngăduim să vă oferim, în dar, ca semn de recunoștință pentru pilda slujirii devotate în Biserica noastră, petalele dragostei și ale recunoștinței clerului și credincioșilor rugând pe Mântuitorul să Vă țină mulți și buni ani într-o rodnică arhipăstorească slujire!

«Întâi pomenește Doamne pe Prea Fericitul Părintele nostru Teoctist, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitorul Cezareii Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pe care îl dăruiește sfintelor Tale biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cuvântul adevărului».“